

**AIŠKINAMASIS RAŠTAS
DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS
ŠVIETIMO ĮSTATYMO NR. I-1489 5, 14, 21, 29, 30, 34 IR 36 STRAIPSNIŲ PAKEITIMO
IR ĮSTATYMO PAPILDYMO 45¹ STRAIPSNIU ĮSTATYMO NR. XIII- 3268 2
STRAIPSNIO PAKEITIMO ĮSTATYMO**

1. Įstatymo projekto rengimą paskatinusios priežastys, parengto projekto tikslai ir uždaviniai:

Nuo 2024 m. rugsėjo 1 d. įsigalioja Lietuvos Respublikos švietimo įstatymo Nr. I-1489 5, 14, 21, 29, 30, 34 ir 36 straipsnių pakeitimo ir įstatymo papildymo 45¹ straipsniu įstatymo Nr. -3268 2 straipsnis, kuriuo keičiama Lietuvos Respublikos švietimo įstatymo (toliau – Švietimo įstatymas) 14 straipsnio 7 dalis, nustatant, kad ugdymo procesą, kuriame dalyvauja mokiniai, turintys nedidelių ir vidutinių specialiųjų ugdymosi poreikių, gali vykdyti daugiau kaip vienas mokytojas, ugdymo procesą, kuriame dalyvauja mokiniai, turintys didelių ar labai didelių specialiųjų ugdymosi poreikių, vykdo daugiau kaip vienas mokytojas. Nustatant tokį teisinį reguliavimą buvo siekiama užtikrinti kokybiškas ir saugias ugdymosi sąlygas visiems mokiniams, skiriant pakankamai dėmesio tiek specialiųjų ugdymosi poreikių turintiems, tiek ir kitiems mokiniams. Užtikrinant įtrauktį švietime šios nuostatos įgyvendinimas ugdymo proceso metu yra prasminga priemonė, tačiau būtina atkreipti dėmesį į šių pakeitimų sukeltą praktinio įgyvendinimo iššūkius.

Nustačius reikalavimą, kad ugdymo procesą, kuriame dalyvauja turintys nedidelių ir vidutinių specialiųjų ugdymosi poreikių mokiniai *gali vykdyti*, o kuriame dalyvauja didelių ir labai didelių specialiųjų ugdymosi poreikių turintys mokiniai, *turi vykdyti* daugiau nei vienas mokytojas, dar labiau išdidins mokytojų poreikį ir pagilins jau dabar egzistuojančią mokytojų trūkumo problemą. Nuo 2024 m. rugsėjo 1 d. įsigaliosiantis Švietimo įstatymo pakeitimas nesudaro galimybių mokykloms, atsižvelgiant į konkrečias aplinkybes vietoje, pasirinkti galimus ugdymo proceso organizavimo būdus, ir vienu metu kartu su mokytoju jį vykdyti pasitelkiant švietimo pagalbą teikiančius asmenis.

Švietimo, mokslo ir sporto ministerija nuo 2023-2024 m. m. pradėjo vykdyti mokinių įvairovei atvirų klasių projektą. Šio projekto metu 57 mokyklose įsteigtos 103 mokinių įvairovei atviros klasės, kuriose mokytojui vykdyti ugdymo procesą padeda antrasis mokytojas arba specialusis pedagogas ir mokytojo padėjėjas dirbantis su visa klase. Projekto vykdymo patirtis aiškiai demonstruoja, kad sėkmingus rezultatus galima pasiekti, kai klasėje su mokytoju kartu dirba švietimo pagalbą teikiantys asmenys, o ne būtinai antrasis mokytojas. Akivaizdu, kad daliai mokinių, turinčių specialiuosius ugdymosi poreikius, yra daug prasmingesnė švietimo pagalbą teikiančio asmens pagalba negu antrojo mokytojo buvimas pamokoje. Dabartinė Švietimo įstatymo formuluotė yra per daug nelanksti ir neleidžianti pasitelkti įvairių, konkrečių mokinių poreikius labiau atliepiančių specialistų vykdyti ugdymo procesą. Todėl būtina tikslinti Švietimo įstatymo 14 straipsnio 7 dalį, suteikiant mokykloms daugiau laisvės įgyvendinti mokinių, turinčių specialiuosius ugdymosi poreikius, ugdymo procesą.

Įstatymo projekto tikslas – sudaryti prielaidas į ugdymo proceso vykdymą, kai jame dalyvauja specialiųjų ugdymosi poreikių turintys mokiniai įtraukti ne tik antrą mokytoją, bet ir švietimo pagalbą teikiančius asmenis, numatant galimybę rinktis kelis galimus ugdymo proceso organizavimo būdus.

Įstatymo projekto uždavinys:

1) patikslinti teisinį reguliavimą, nustatant, kad ugdymo procesą, kuriame dalyvauja specialiųjų ugdymosi poreikių turintys mokiniai, gali vykdyti / vykdo arba vienas mokytojas, arba mokytojas, ugdymo procese dalyvaujant švietimo pagalbą teikiančiam asmeniui, arba daugiau kaip vienas mokytojas;

2) sudaryti teisinį pagrindą mokykloms rinktis iš kelių galimų ugdymo proceso organizavimo būdų atsižvelgiant į konkrečias aplinkybes, įvertinus galimybes pritraukti reikalingus specialistus.

2. Įstatymo projekto iniciatoriai (institucija, asmenys ar piliečių įgalioti atstovai) ir rengėjai:

Įstatymo projektą parengė Seimo narė Dalia Asanavičiūtė.

3. Kaip šiuo metu yra reguliuojami įstatymo projekte aptarti teisiniai santykiai:

Švietimo įstatymo 14 straipsnio 7 dalies nauja redakcija įsigalioja nuo 2024 m. rugsėjo 1 d. Švietimo įstatymas numato, kad specialiųjų ugdymosi poreikių turinčių mokinių ugdymo procesą vykdo mokytojas, o mokiniui yra teikiama psichologinė, socialinė pedagoginė, specialioji pedagoginė ir (ar) specialioji pagalba.

4. Kokios siūlomos naujos teisinio reguliavimo nuostatos ir kokių teigiamų rezultatų laukiama:

Nuo 2024 m. rugsėjo 1 d. įsigaliosiančios Švietimo įstatymo 14 straipsnio 7 dalies pakeitimu siūloma numatyti, kad ugdymo procesą, kuriame dalyvauja specialiųjų ugdymosi poreikių turintys mokiniai, gali vykdyti (arba vykdo) arba vienas mokytojas, arba mokytojas, ugdymo procese dalyvaujant švietimo pagalbą teikiančiam asmeniui, arba daugiau kaip vienas mokytojas. Tai sudarys galimybes į ugdymo proceso vykdymą įtraukti ir švietimo pagalbą teikiančius asmenis, taip geriau atliepiant mokinio specialiuosius ugdymosi poreikius ir iš dalies sumažinant galimą papildomą mokytojų trūkumą.

5. Numatomo teisinio reguliavimo poveikio vertinimo rezultatai (jeigu rengiant įstatymo projektą toks vertinimas turi būti atliktas ir jo rezultatai nepateikiami atskiru dokumentu), galimos neigiamos priimto įstatymo pasekmės ir kokių priemonių reikėtų imtis, kad tokių pasekmių būtų išvengta:

Neigiamų pasekmių nenumatoma.

6. Kokią įtaką įstatymas turės kriminogeninei situacijai, korupcijai.

Įstatymų projektai kriminogeninei situacijai ir korupcijai neigiamos įtakos neturės.

7. Kaip įstatymo įgyvendinimas atsilieps verslo sąlygoms ir jo plėtrai.

Įstatymų projektai verslo sąlygoms ir jo plėtrai neigiamos įtakos neturės.

8. Ar įstatymo projektas neprieštarauja strateginio lygmens planavimo dokumentams:

Neprieštarauja.

9. Įstatymo inkorporavimas į teisinę sistemą, kokie šios srities teisės aktai tebegalioja (pateikiamas šių aktų sąrašas) ir kokius galiojančius teisės aktus būtina pakeisti ar panaikinti, priėmus teikiamą projektą.

Galiojančių kitų įstatymų keisti nereikės.

10. Ar įstatymo projektas parengtas laikantis Valstybinės kalbos, Įstatymų ir kitų teisės norminių aktų rengimo tvarkos įstatymų reikalavimų ir atitinka bendrinės lietuvių kalbos normas, o projekto sąvokos ir jas įvardijantys terminai įvertinti Terminų banko įstatymo ir jo įgyvendinamųjų teisės aktų nustatyta tvarka.

Įstatymo projektas parengtas laikantis Lietuvos Respublikos valstybinės kalbos įstatymo, Lietuvos Respublikos įstatymų ir kitų teisės norminių aktų rengimo tvarkos įstatymo reikalavimų ir atitinka bendrinės lietuvių kalbos normas.

11. Ar įstatymo projektas atitinka Europos žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencijos nuostatas bei Europos Sąjungos dokumentus.

Įstatymo projektas atitinka Europos žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencijos nuostatas ir Europos Sąjungos teisės aktus.

12. Jeigu įstatymui įgyvendinti reikia įstatymų lydinių aktų, – kas ir kada juos turėtų parengti, šių aktų metmenys.

Priėmus Įstatymo projektą reikės atitinkamomis nuostatomis papildyti LR švietimo, mokslo ir sporto ministro įsakymu tvirtinamą Mokinių, turinčių specialiųjų ugdymosi poreikių, ugdymo ir švietimo pagalbos organizavimo tvarkos aprašą.

13. Kiek biudžeto lėšų pareikalaus ar leis sutaupyti įstatymo įgyvendinimas (pateikiami įvertinimai artimiausiems metams ir tolesnei ateičiai).

Įstatymo įgyvendinimui nenumatomas papildomas biudžeto lėšų poreikis.

14. Įstatymo projekto rengimo metu gauti specialistų vertinimai ir išvados.

Nėra.

15. Reikšminiai žodžiai, kurių reikia šiam projektui įtraukti į kompiuterinę paieškos sistemą, įskaitant Europos žodyno „Eurovoc“ terminus, temas bei sritis:

Reikšminiai žodžiai, kurių reikia šiam projektui įtraukti į kompiuterinę paieškos sistemą: „švietimas“, „įtrauktis“, „ugdymo procesas“, „švietimo pagalba“.

16. Kiti, iniciatorių nuomone, reikalingi pagrindimai ir paaiškinimai:

Nėra.

Teikia
Seimo nariai